

Varför flyger inte kor?

I den vardagliga, rationella samhällskroppen betar kor på fälten eller äter sitt foder i spiltan. Kor drömmer inte och tänker inte ut alternativ till det som är. Det gör vi. Vi kan tänka oss en ko med vingar, vi kan tänka oss in i världar och sammanhang som inte ens liknar dem vi dagligen befinner oss i. Vi kan göra om verkligheten. Vi måste bara finna de redskap som passar oss bäst.

Varje dag kolliderar människor med skilda drömmar, ambitioner och förutsättningar som på olika sätt kommer att bidra till att utveckla tillvaron för den enskilde eller samhället. Många är de som satsar sin tid på utbildning och på förverkligandet av visioner.

De studenter jag möter på Danshögskolan har ofta begränsade erfarenheter av konst, av dans som konstform såväl som av eget konstnärligt arbete. Många är uppväxta ute i landet och har inte haft så många möjligheter att själva se t.ex. dans, bildkonst eller ta del av musik som konstnärligt uttryck. Grundskolan och gymnasiet speglar ofta konst som historia och ger inte referenser till samtidskonst eller på vilket sätt denna reflekterar samhället. Många som väljer dans, väljer inte utifrån en motivation i dans som konst. Motivationen kan istället vara den egna lusten och tillfredsställelsen, träningen, underhållning/show, populärkulturens olika uttryck eller den pedagogiska rollen som danslärare. Det egna dansandet sker många gånger oreflekterat i förhållande till konstbegreppet. Jag vill väcka motivation, lust och förväntan på danskonst oavsett genre, reflektera konst som begrepp i vårt samhälle och i vår kultur i dag, samt reflektera det egna engagemanget i dansen som utgångspunkt för val av inriktning, metod och arbetssätt.

I arbetet med dansen har också samtalet och den både gemensamma och enskilda reflektionen sin plats. För att samtalet ska bli begripligt samordnas teori med praktik och länkas till kurser i t.ex. koreografisk komposition, dansanalys, historia m.m. Möten med olika konstnärer och deras verk är av avgörande betydelse för att teorin ska bli begriplig och möjlig att överföra även i egen praktik.

När jag möter studenter brukar jag fråga efter deras historia. Varför dans? Tankar kring konst som begrepp? Erfarenheter av konstnärliga upplevelser? Funderingar kring det egna utövandet? Genom detta samtal får jag kunskap om deras erfarenhet. Det ger också ofta underlag för filosofiska och politiska diskussioner, reflektion kring religion eller olika sociala kontexter. Den egna visionen sätts i fokus och studenten stimuleras till att formulera även det som kanske inte tidigare blivit uttalat.

I det stora vilda finns det som tvekar. Vi bär alla det obestämda genom erfarenheter av skilda slag. Erfarenheter som får oss att se världen på nya sätt. Det kan vara ett möte i det dagliga eller en av livets stora utmaningar. Dansen, kärleken eller dagens rätt... Jag letar hela tiden efter det samtida uttryckets plats. Varför ser så många bakåt? Vad betyder det att ha huvudet hårt vridet till sidan?

I delar av denna föreläsning citerar jag mig själv ur mina böcker: Danskonst i språkets utmarker, Danskonst i fruset landskap och Danskonst i nöd och lust samt Movement as the Memory of the Body.

Tankar om danskonst

Som konstnär ägnar jag mig ständigt åt att omskapa den s.k. verkligheten så att den bättre motsvarar min egen längtan, mina egna behov. Jag måste få det att hända som annars inte sker, skapa de bilder som annars inte syns till, ge rum för det som annars inte tar plats. I dansen blir den kunskap viktig som annars inte accepteras. Våra fysiska minnen träder fram som viktiga händelser. Vad är det som gör att vi tror att vi vet? I verket återspeglas min tolkning.

I det vi kallar verkligheten ramlar vi runt bland märkliga tillstånd och händelser. Ögonblicken avlöser varandra i en lång oavbruten räckta. Högt och lågt, långt och kort, snabbt och långsamt, skrikande och tyst. Komposition är ett sätt att bringa ordning i kaos och skapa mening av alla kringramlande fragment, oavsett genre eller stil. Koreografi bildar nya sammanhang av gamla välbekanta eller obekanta. Rörelsen är alltid närvarande för oss att leva.

Att arbeta med rörelsen tills den bär sitt eget uttryck och uppriktighet är en process som av nödvändighet måste blottställa jaget och använda det. Det är en ofrånkomligt personlig resa genom tanke, kropp och känsla där ifrågasättandet är en viktig del.

Det är svårt att se att det i mångas ögon bara är det som fyller en uppenbar funktion som tillmäts betydelse. Konst blir estetik, förlustelse, form... Funktion blir synonymt med mening, eller det som låter sig förklaras. Vad menar vi med ”funktion” och ord som ”mening”? Form är en förutsättning för allt som bildar mening. Komposition ett sätt att skapa form.

Vad kan väcka din förväntan på verket? Vardagen översköljs av bilder av skilda slag. Mötet med dansen uppstår i ett tidlöst mellanrum. Du lämnar allt som varit och återvänder till det som ska bli. Däremellan är det ögonblick vi förutsättningslöst ska dela.

Att se vardagen som livets essens är en utmaning. Att se ögonblicken avlösa varandra i en enda räckta av möjligheter. Vad är verkligt? I vardagen rymms alla märkligheter och stora delar av den mystik livet bjuder. Hemliga rum öppnar sig i nya insikter och plötsligt kan ett oväntat möte ge just det som behövs för att komma vidare med en tanke eller en outtalad idé. Jag tar med mig det upplevda tillsammans med min förväntan, in i det rum där allt kan hända. Timmarna i studion blir det mellanrum som behövs för att processen ska fortgå.

I dansen finns plats för dröm och längtan, för igenkännande och ifrågasättande, för byggandet av en identitet och bekräftande av ett jag. I det som är det dansade ögonblicket, upphör tiden. Dansen tar gestalt i det rum som är mellan det som var och det som ska bli. Det är där i mellanrummet allt utspelas och nya insikter skapas. Det är för detta vi ska hävda dansen som en självklar del av vår egen, såväl som andras vardag.

Alla iscensätter vi våra liv. Vår roll i detta är att komponera den bit liv vi ännu inte levt. Att skapa de bilder vi ännu inte sett. Att sätta dessa bilder i relation till en omvärld och ge även de välbekanta koderna en ny kontext. Vi använder oss.

För att kunna använda oss måste vi ha en aktiv självbild. Vem är jag? I scenens värld kan vi applicera denna självbild, förändra den, utveckla den, slå sönder den och bygga en helt ny av spillrorna. Koreografi är att utforska, analysera och använda de verktyg som krävs för byggandet. Att göra det oanade. Att våga pröva det vi inte vet. Dansen ger möjlighet till utforskandet och erövrandet av en självbild men också till ett sökande av det vi inte är, det som ifrågasätter vår självbild. Vi söker det som fattas oss.

Så bygger vi in oss i våra egna tankar och skapar vår egen sanning. Vi ser det vi vill se och hör det vi vill höra. Glömmer det som inte längre vill bli ihågkommet. På så sätt omformar vi vår tillvaro – gör om världen. Koreografi bildar sammanhang av rörelse i rum och i tid. Så komponerar vi våra olika fragment till nya meningar och erbjuder dem till mötet.

Alla bildar vi oss föreställningar om både det ena och det andra. Det du ser är inte vad din granne ser. Det är våra personliga minnen och erfarenheter som utgör våra redskap till förståelse och tolkning. Mening. Detta oavsett om det gäller mötet mellan oss här och nu, eller mötet med en föreställning.

Tankar kring det vardagliga

Vad är konst i vår kultur och dess sociala/politiska/ekonomiska kontext? Vad står konceptbegreppet för i våra skilda världar? Vad är det för dig/mig? Oförklarliga frågor att återkomma till om och om igen.

Varje dag upprättar vi oss själva på nytt. Vem är jag idag? Varför? Vi stiger in i våra skilda livsrum och ser oss omkring. Trötta - glada - hungriga - tänkande - kännande... med eller utan vilja. Ingenting är givet. Det är i mötet med det omgivande vi får syn på oss själva.

Känslan av otillräcklighet har många talat med mig om. Så många vill så mycket. Vi vill göra allt för dem som älskar oss, allt det som studierna kräver och allt det som ingen alls kräver. Ofta går alltihop i kollision med vad vi intuitivt själva vill. Förnuftet ska få ihop allt detta till något hanterbart i en vardag som sällan blir särskilt vardaglig. Varje dag återupprättar vi oss själva på nytt.

Världen, eller verkligheten, får färg av våra tankar. Om vi koncentrerar oss på att tänka gott blir färgerna annorlunda än om vi misströstar. Hur ser goda tankar ut i kroppslig rörelse?

Kroppen är vår boning. Vi rör oss i ett sammanhang. Vår rörelse uttrycker vår plats i tillvaron och genom kroppen gör vi erfarenheten av den.

Varje dag inleds ett sökande och förutsättningslöst provande. Det tar tid. Vad vi finner? Det är olika. Ibland ingenting annat än bekräftanden av det vi redan vet. Ibland härligheter, ibland deprimerande insikter om otillräcklighet och tillkortakommanden. Ibland fullkomliga obegripligheter som kan vara så provocerande att det ger energi för flera dagars arbete. Så är vardagen det den blir.

Vi tittar på varandra för att vi vill se vilka vi är. Vår blick ska vara så öppen vi förmår att hålla den. Vad vi än ser ska vi inte väja. Vad vi påstår oss se kommer alltid att berättas om oss själva än om den iakttagne. Detta blir en del av våra respektive upprättanden. Det är viktigt att göra också det vi är rädda för att inte klara av. I den utmaningen ryms möjligheten att lära något nytt, både om oss själva och världen.

Våra rädslor hindrar oss från att ta plats med det vi vet, med det vi vill och gör. Konventioner hindrar oss. Rädslan är det som begränsar mest. Rädslan över att inte räcka till, inte klara av, att inte duga. På scen är allt så mycket enklare, konventioner inte lika kännbara och världen så oändligt mycket större. Vår scen är den vi bestämmer den för att vara. Det kan vara den pedagogiska situationen, i studion, eller på teatern.

Vi begränsar ofta både vår tanke och handling utifrån föreställningar om givna (kulturella, sociala, moraliska, ekonomiska eller andra) begränsningar. Vi måste ta oss rätten att tro på vår idé. För vissa är detta lättare än för andra.

Konstnären är ofta solitär. Det svåraste med att vara ensam, är det att behålla sig själv och inte bli det jag tror att du tycker jag är. Som utpräglade individualister ska vi fungera i det

kollektiva sammanhang som krävs för förverkligandet av den process som kräver andra skickligheter än de jag själv besitter. För att göra detta möjligt måste jag göra tydligt för mig själv vad det är jag vill åstadkomma. Jag måste göra det tydligt för mina medarbetare och så småningom för en omvärld. Det är detta som kräver det dagliga upprättandet. Varenda dag måste jag på nytt förhålla mig till mig själv, min idé och min motivation. Jag måste själv ta ansvar för denna process och för den metod jag väljer.

Många av dessa frågor och de val som följer som en konsekvens i sökandet efter ”svar” kan ses som politiska. De tydliggör vår syn på etik och moral. Vilken rätt tar vi oss i processen? Med vilken rätt kräver vi andras uppmärksamhet?

Skilda vägar

Ur motstånd föds kreativitet. Vilka gränser är goda gränser och vad begränsar dina möjligheter till konstnärligt skapande? Många konstnärer pratar om behovet av att slita sönder ordningar. Hjärnforskare menar att ur kaos föds ordning. Den goda gränsen är den som skapar det motstånd vi behöver för att starta den kreativa processen. Utan motstånd föds ingenting.

Konstnärlig metod

All rörelse är användbar i dans. Som konstnär bestämmer jag hur – vilket definierar min metod. Metoden är föränderlig och utvecklas under arbetets gång. Andra komponenter i verket som ljus, musik, scenrum osv. är självständiga uttryck som ska kombineras till en fungerande helhet utifrån den valda processen/metoden. Konventionen erbjuder modeller för allt, men det är jag som upphovsman som bestämmer. Varje beslut får sin betydelse.

Den del av arbetet som ställer oss inför olika val och beslut, är ytterst det som avgör om verket blir att betrakta som personligt. Det betyder inte att vi förväntas ”hitta på” något som ingen annan gjort, utan att vi har förmågan att komponera utifrån en genuint subjektiv vilja och idé. All rörelse, alla ljud, alla färger, lukter, smaker är redan använda.

Konstnärens roll är att sätta kreativa processer i sammanhang där målet inte är givet. Där risktagandet är en viktig del och där den insikt och kunskap som processen genererar är målet lika mycket som ”produkten” – verket. Processen som mål är att sätta det kunskapsgenererande i fokus. De vunna insikterna ska återspeglas i verket. Verket är det som presenterar processen, det som publiken möter, det som på olika sätt bedöms.

Ett konstnärligt förhållningssätt är att anta ett kritiskt ifrågasättande och utforskande perspektiv. Du blir aktiv i förhållande till idé, arbetsmetod, redskap, lärande... allt det som utgör en process. Du får använda din kreativa förmåga i relation till upplevelse, sammanhang, orsak och verkan.

Vi ifrågasätter och skapar rum för det som gestaltas i symbolik snarare än realism. Häpnar över kraften i det vi kallar idé. Den kraft som får oss att arbeta, tänka och rådbråka vårt sinne och vår kropp. En idé kan förändra allt och få oss att tvivla på allt vi dittills trodde oss veta. En märkligt oförklarlig kraft.

Vi arbetar med den förkroppsligade erfarenheten. Vi bygger vår kompetens genom ”att göra”. Denna kroppsliga, praktiska kunskap kan vi sedan bearbeta i perspektiv av teori – men det är praktiken som är det specifikt kunskapsgenererande och det som ger verket sitt innehåll. Danskonst är ett område där våra behov av både känslomässig och intellektuell stimulans ges spelrum. Allt kan hända. Dans som rum för det som annars inte blir sagt, som det som kan intensifiera ett nu och även kasta våra blickar framåt. Dans som det som kan få oss att tänka de tankar vi annars inte skulle tänkt.

Konstnärliga verk har alltid fascinerat och fått människor att njuta, förfasa sig eller bli provocerade. Många har forskat om bildkonstnärer, tonsättare, filmare, poeter, koreografer, dansare osv. och detta ger oss en typ av kunskap. Men den kunskap som genereras ur den konstnärliga processen (vägen till verket) kan vi bara stå för själva. Det är vårt ansvar. Vi gör, och ur detta ”görande” utvinns nya insikter att formulera och tydliggöras för omvärlden. Det vi erövrar av ny kunskap görs tillgänglig för andra.

Den konstnärliga processens egen metodik är värdefull kunskap även ur ett omvärldsperspektiv. Vi kan med vårt arbete bidra med många insikter kring ordlös kommunikation, kring utveckling av språkbegrepp, estetik, rumsgestaltning och mycket annat som bidrar till att tydliggöra människan i ett socialt, politiskt, filosofiskt eller rent kroppsligt sammanhang.

Konstnärlig forskning

Vad är det skapande ögonblicket? Hjärnforskare mäter hjärnans aktivitet i olika handlingar. En psykiatriker förklarade för mig att det skapande ögonblicket liknar det i hypnos. Är det i så fall en vetenskaplig förklaring till det intensifierade NU som vi ofta talar om som det sceniska ögonblicket? För vem är det i så fall giltigt? Åtråvärt för mig som konstnär, javisst! Men är det skönjbart även för dig som publik?

För mig är dessa frågor exempel på forskning om konst – ett vetenskapligt perspektiv. För att göra det till ett exempel på forskning i konst skulle konstnären själv utforska detta ögonblick utifrån sin egen process. Hur skulle man kunna dokumentera det? Hur skulle resultatet presenteras? Arteget säger jag, försvarat av konstnären själv. Vad säger du? Men vad skiljer i så fall den presentationen från en ”vanlig” iscensättning/verk? Vad skiljer den processen från en ”vanlig” konstnärlig process (om det nu finns något sådant som ”vanligt”)?

När jag medverkar i olika internationella forskarkonferenser och tar del av vad som görs under rubriken ”Artistic Research” är det i första hand vetenskapliga perspektiv som anläggs på konstnärliga verk. Man forskar ”om” och inte ”i”.

Forskning kan vara en väg till större kunskap om det vi vill veta. För att vinna acceptans för den fördjupade process som forskningen kräver, måste vi kunna presentera en idé, en hypotes för det avgränsade projektet. Dessutom måste vi kunna ge en bild av arbetets värde. Vad kan vi förvänta oss?

Behovet av fördjupade processer som inte i första hand ska leda till produkt utan till andra kunskapsmål och insikter, blir allt starkare. Vi vill veta mer. Inte bara vad vi behöver veta för att förverkliga vår idé, utan också vad den egentligen är. Vi väljer rum för verket utifrån övertygelsen om vad som bäst gagnar detta. Det gör att vår scen kan vara den traditionella eller en helt annan än teatern och den etablerade dansscenen. Den fördjupade arbetsprocessen som ett forskningsperspektiv bjuder, kräver ett tydliggörande också av idén om vad ett rum är. De många konventioner som av tradition etablerats i vårt konstområde är oftast till förfång. Vi vill röra oss fritt bland de möjligheter livet bjuder.

Nästan all beskrivning av konstnärligt arbete utgår från beskrivningar ”om” och inte ”av”. Förenklade, generaliserande beskrivningar utifrån ofta mytiska föreställningar om konstnären och dennes arbete. Ett vanligt påstående är t.ex. att verket är målet redan i processens start och att arbetet utgår från vad konstnären vill säga med sitt verk, vad han eller hon vill kommunicera till betraktaren. Så är det oftast inte. Sådana tankar har sin upprinnelse i en konventionell idé kring traditionellt skapande med utgångspunkt i klassiska formspråk. Samtida konstnärer arbetar ofta från helt andra perspektiv där själva idén med arbetet är central och verkets uttryck utvecklas under processens gång.

Konstnärlig forskning har tidigare kallats konstnärligt utvecklingsarbete enligt vedertagen praxis. Detta håller på att förändras och begreppet konstnärlig forskning används alltmer frekvent (konstnärligt utvecklingsarbete kan vara annat än forskning och är fortfarande relevant att använda för just utvecklingsarbeten). Vetenskaperna har haft monopol på begreppet forskning och befäst dess definition. Många människor värderar ofta de olika vetenskapliga forskningsdisciplinerna högt, medan konstnärlig forskning för de flesta är tämligen okänt. Konstnärligt arbete mer känt, ändå är det inte särskilt högt värderat i vår kultur, med undantag av de konstnärligt verksamma som producerar verk som går att kapitalisera.

Det där med att producera produkter är centralt även i kulturpolitiska ”styrinstrument” som t.ex. i riktlinjer för bidragsstrukturer. Kvantitativa aspekter överskuggar kvalitativa och detta slår igenom i värderingar av konstnärliga arbeten. För att påvisa behovet inte bara av utvecklade bidragsstrukturer och en aktiv kulturpolitik, utan också av konstnärlig forskning, måste vi synliggöra redan känd kunskap från det konstnärliga arbetet men också skapa ny kunskap som kan legitimera de värden vi vill försvara i förhållande till verket. Forskning kan göra detta möjligt.

Den konstnär som arbetar nyskapande genom ifrågasättande av det vedertagna i tradition och praxis, arbetar med ett utforskande perspektiv. Den konstnär som arbetar i vedertagen tradition och praxis kan vara konstnärligt framstående utan att anlägga detta perspektiv. Det är våra egna ställningstaganden till arbetet och syftet med detsamma, som är avgörande för hur det ska definieras. Jag kan tycka att det är tämligen ointressant med ”etikettering”. Ändå vet jag att det avkrävs oss en definition av hur vi ser på vårt arbete och dess plats i det kulturella sammanhanget. Det är helt enkelt nödvändigt att utveckla definitioner och kriterier för att kunna påverka fördelningen av t.ex. ekonomiska resurser utifrån förväntat resultat och prestation. Att arbeta kostar de pengar vi ännu inte har.

Du har att ta ställning till din egen motivation och vision för det arbete du representerar i och med din dans. Det kräver både självinsikt och självförtroende att kunna göra detta utan att fastna i hierarkiska konventioner och prestige. Du kan vara framstående både som dansare och koreograf utan att välja konstnärskapet. Det är målet med det du gör som avgör. Varför du gör det du gör. Konstnärskap har inte med skicklighet att göra. Det är mer ett ideologiskt och filosofiskt ställningstagande. Många dansare jag mött vill t.ex. inte ha rollen som konstnär. Den kräver det utforskande och risktagande som många väljer bort till förmån för andra värden.

Konstnären är ofta solitär. Vi är vana vid ensamheten i arbetet, vid det utlämnande och utsatta. Själv upplever jag att jag i min längtan efter fördjupade arbetsprocesser behöver andras närvaro, kunskap och reflektion kring det som sker. Samarbeten med andra konstnärer och forskare genererar mycket gott, en hel del förvirring och även motstånd. Allt det där som tvingar mig själv till en större tydlighet i förhållande till det jag vill åstadkomma.

Många konstnärer arbetar med ett utforskande förhållningssätt. Att utveckla detta utforskande förhållningssätt i arbetsprocessen till ett forskningsprojekt, kräver en avgränsning. Vi formulerar en frågeställning som avgränsar projektet, dokumenterar processen och håller det vi vinner av nya insikter, tvivel och bekräftanden tillgängliga. Enligt mitt sätt att definiera skillnaden mellan en ”vanlig” utforskande process och ett forskningsprojekt, så är det detta som krävs. Att de vunna insikter processen genererar hålls tillgängliga för andra att relatera till.

Den vetenskapliga forskningen framläggs oftast i det vi kallar dokument, medan den konstnärliga forskningen redovisas i det konstnärliga verket. Verket är det primära uttrycket för vunna insikter och åtföljs av någon form av dokumentation, oftast en text. Det konstnärliga verket tolkas subjektivt medan det finns en utbredd uppfattning om att text

tolkas objektivt. Man skulle kunna säga att konst etablerar en ny verklighet, medan vetenskap ger en utvecklad bild av den vi redan har.

I konstnärlig forskning arbetar vi ofta med processer som liknar den vetenskapliga forskarens. Ju mer jag lär mig om den samtida vetenskapliga forskningen framstår likheterna som fler än olikheterna när det gäller metod. Men det finns en avgörande skillnad. Konstnärlig forskning utgår från det personliga uttrycket och den subjektiva upplevelsen. Lite förenklat måhända, men ändå ett sätt att särskilja. Ett konstnärligt forskningsprojekt dokumenteras och försvaras av konstnären. Ingen annan kan göra det.

Forskning i dans kan medverka till att skapa insikter om vad som är kunskapsgenererande i en konstnärlig process. Så får vi också veta mer om vad en idé är, om mod och feighet, om mänsklig styrka och tillkortakommande. Konstnärlig forskning i dans baseras på den förkroppsligade erfarenheten och det personliga uttrycket. Själv vill jag gärna se konstnärlig forskning i dans som språklig grundforskning. Inte språk som det ordbaserade, utan som det som utvecklar vår förmåga till perception och kommunikation utifrån rörelse, gestik, mimik och dess förhållande i tid och rum. Genom dansen kan hela vårt språkbegrepp, vår kommunikativa resurs utvecklas. Se dig omkring! Vad är det som gör att du tror att du vet?

Konstnärlig forskning i dans är viktig för en utvecklad kunskap i och om dans som konstform, för att få utvecklade analysmodeller, en bättre historieskrivning och för att höja konststartens status.

Sammanfattningsvis kan man säga att konstnärlig forskning är ett utforskande och undersökande med syfte att vinna kunskap för, och förståelse av, det konstnären söker i sin process. Verket presenterar resultatet och detta placerar den vunna insikten i ett omvärldssammanhang där andra kan kritisera, använda och förvalta det genom presenterad dokumentation och reflektion av arbetet. Verket blir produkten som redovisar den process arbetet representerar.

Konstnären väljer sitt arbetssätt, förhållningssätt, estetik osv utifrån sin motivation, vision och metod för processens synliggörande eller verkets tillblivelse. Konstnärens arbete presenteras i det han/hon väljer att presentera som sitt verk. Den konstnär som väljer att forska i sin konst, måste dessutom redovisa sin process och sitt verk utifrån den uppsatta frågeställningen. Arbetets innehåll, reflektion och slutsatser ska tillhandahållas dels genom verket, dels genom dokumentation som kan ge andra konstnärer tillgång till gjorda erfarenheter. När det gäller dans blir detta komplicerat då även själva dansen måste dokumenteras på ett sätt som motsvarar det konstnärliga resultatet. Det måste finnas kvar när föreställningen är över.

Definitioner utvecklas av verksamma konstnärer som intresserar sig för den fördjupade processens metodik, men också av teoretiker som värnar konsten i det vetenskapliga sammanhanget. En sådan person är t.ex. Henk Borgdorff från Amsterdams universitet. Följande definition av konstnärlig forskning kommer från honom och delas av många.

*"I forskning **om** konst lämnas verket orört. Verket blir objektet. I forskning **för** konst utvecklas det instrumentella perspektivet, hantverkskunnandet. I forskning **i** konst skiljer inte subjekt från objekt. Konstnären forskar i sin konstnärliga process utifrån frågeställningar relevanta för utvecklingen av verket/konsten/processen. Det är utifrån den senare definitionen vi nu arbetar med en utveckling av begreppet konstnärlig forskning. Forskning i konst bedrivs av konstnären och kan delas upp i praktikbaserad forskning, praktikledd forskning och praktiken som forskning."*

Mycket intressant forskning om och för konst bedrivs och har sitt forum inom den akademiska världen, oftast med ett universitet som huvudman. Konstnärlig forskning i konst har idag inget givet utrymme alls. Våra konstnärliga högskolor har inget eget forskningsområde, ingen forskarskola och inom Vetenskapsrådet får vi slåss med humaniora

och andra områden där vi ofta kommer ”till korta”, då vi i den konstnärliga forskningen inte tillämpar vetenskaplig metod och praxis.

Ur den konstnärliga praktiken utvecklas en annan teoribildning än den vetenskapliga och genom verket ges dokumentation en ny definition. Så kompletterar vi varandras olika kunskapsfält. För ett reellt utbyte mellan konst och vetenskap, krävs två självständiga parter. En utvecklad forskning i konst, kan förverkliga detta.

Konstnärlig forskning som begrepp är fortfarande nytt. Vetenskaperna har arbetat med utveckling av metod, teori och praktik i årtusenden. Konsten har sin egen historieskrivning. I vår samtid har konsten en annan funktion än för hundra år sedan och i takt med att samhället utvecklas förändras även denna. Därför bör vi fästa blicken framåt. Det är mot bakgrund av en historia samtiden skapas. Den nyskapande konsten och forskningen tar oss vidare framåt. Någoting blir för att det en gång varit

Det är endast konstnären själv som kan bedriva konstnärlig forskning. Vi forskar i vår process. Den vetenskaplige forskaren forskar om eller för den. För konstnären finns inga bestämda regler eller belöningar i befordringsgångar och titlar. Vi måste finna våra egna metoder och de vägar som bäst gagnar vårt mål. En hisnande, spännande utmaning! Det krävs mycket av oss som vill hävda konstnärligt utvecklingsarbete som forskning. Att skapa förståelse för och acceptans av en annan form av kunskap än den vetenskapliga är bland det svåraste. Att göra begripligt det som inte befästs i ord. Att göra om verklighetsbeskrivningen. Att tillföra verkligheten det som gör den än mer märkvärdig och spännande att vara del av... Konstnärlig forskning genererar ny kunskap i gestaltning av människan!

Avslutningsvis...

Jag har alltid varit rädd för kor. Nu är det inte bara för avsaknaden av sådana djur som jag trivs på Danshögskolan. Det är ett privilegium att få leda en verksamhet som ger rum för det som utvecklar vår uppfattning om världen och vår förmåga att reflektera tillvaron genom konstnärlig gestaltning. Den enskilde studentens utveckling är i fokus för allas vårt engagemang och omsorg. Personal och studenter arbetar tillsammans och gör det med mod, god vilja och stor hängivenhet. Vårt mål är att erbjuda grundutbildning, högre utbildning och forskarskola. Bonde eller dansare? Studenten väljer sin väg.

Danshögskolans nya lokaler är ett värdigt hus för det arbete en högre utbildning kräver. Här ska den unga generationen ta avstamp i konstruktivt ifrågasättande av det vi (något äldre) kan ge. Bland våra lärare finns en otroligt spännande och imponerande kompetens som matchas av engagemang och servicevilja hos administration och teknik. Hos våra professorer ska forskning ha prioritet. Vi sätter målet först: att ge visionen både kropp och vingar.

En rysk konstnär jag haft kontakt med har bland annat målat en ko som råkar likna en ko som hälsat på mig i mina drömmar lite då och då. Den bilden har jag som tröst när ensamheten tränger sig på. Någon riktig, verklig ko vill jag inte ha, men målningen ger mig stark energi och kraft att tro på mina inre bilder.

Låt oss ta våra egna fantasier och leva dem! Låt oss satsa på våra olika visioner. Låt oss tänka på det positiva och härliga i denna utmaning och då och då stoppa undan kroppens motstånd och tankens otillräcklighet.